II

(Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 16 december 2003

betreffende een steunmaatregel die ten uitvoer werd gelegd door Frankrijk voor de overname van ondernemingen in moeilijkheden

(kennisgeving geschied onder nummer C(2003) 4636)

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2004/343/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, inzonderheid op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig genoemde artikelen te hebben uitgenodigd hun opmerkingen kenbaar te maken [1],

Overwegende hetgeen volgt:

I. PROCEDURE

(1) In het kader van de mededeling van de Commissie over de toepassing van de regels betreffende steunmaatregelen van de staten op maatregelen op het gebied van de directe belastingen op ondernemingen [2] (hierna „de mededeling" genoemd) dient de Commissie fiscale steunmaatregelen die in de lidstaten van kracht zijn aan een onderzoek te onderwerpen of te heronderzoeken [3]. Het is in dit kader dat de onderhavige procedure werd ingeleid.

(2) Bij schrijven van 12 september 2001 (D/53716) verzocht de Commissie Frankrijk om inlichtingen over de belastingvrijstelling van artikel 44 septies van het algemeen belastingwetboek. Deze vrijstelling werd niet voorafgaand aan de invoering ervan aangemeld overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het Verdrag. Bij schrijven van 19 september 2001 (VB/myg nr. 2540) verzochten de Franse autoriteiten de Commissie om de termijn waarbinnen zij dienden te antwoorden met een maand te verlengen, waarmee de Commissie op 1 oktober heeft ingestemd (D/54025). Bij schrijven van 29 november 2001 herinnerde de Commissie de Franse autoriteiten aan haar verzoek om inlichtingen (D/54953). Op 21 december 2001 (VB/myg nr. 3640) verstrekten de Franse autoriteiten ten dele de gevraagde inlichtingen. Bij schrijven van 15 maart 2002 (D/51147) vroeg de Commissie vervolgens om de resterende informatie, die uiteindelijk op 15 april 2002 (VB/myg 1116) werd verstrekt.

(3) Bij schrijven van 19 augustus 2002 leidde de Commissie formeel de onderzoeksprocedure in. Het besluit tot opening van een onderzoek verscheen in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* [4]. De Commissie nodigde daarbij alle belanghebbenden uit hun opmerkingen over de maatregelen kenbaar te maken.

(4) De Commissie ontving geen opmerkingen van belanghebbenden. Bij schrijven van 10 september 2002 verzochten de Franse autoriteiten de Commissie om de termijn waarbinnen zij dienden te antwoorden te verlengen met twintig dagen, waarmee de Commissie heeft ingestemd. Op 16 december 2002 werden de opmerkingen van de Franse regering ontvangen.

Beschrijving van de maatregelen

(5) Artikel 44 septies van het algemeen belastingwetboek werd ingevoerd bij artikel 14A van de begrotingswet voor 1989 [5]. Het voorziet in een vrijstelling van de vennootschapsbelasting gedurende twee jaar voor ondernemingen die worden opgericht met het oog op de overname van industriële ondernemingen in moeilijkheden. De bepalingen van artikel 44 septies werden in totaal vijfmaal gewijzigd, achtereenvolgens in 1990, 1991,

[1] PB C 284 van 21.11.2002, blz. 5.
[2] PB C 384 van 10.12.1998, blz. 3.
[3] Zie punt 37 van de mededeling.
[4] Zie voetnoot 1.
[5] Wet nr. 88-1149 van 23 december 1988, Journal officiel de la République française van 28 december 1988, blz. 20.

1992, 1994 en 2000. Deze wijzigingen strekten tot precisering van de voorwaarden voor de toepassing van de belastingvrijstelling (1991), tot uitbreiding van het toepassingsgebied naar volledige en autonome takken van industriële bedrijvigheid die werden overgenomen (1990) evenals ondernemingen in moeilijkheden waarvan overname niet werd bevolen door een rechtbank (1992). De aanpassing die in 1994 werd doorgevoerd had alleen betrekking op de voorwaarden voor toepassing van wet nr. 85-98 van 25 januari 1985 betreffende het herstel en de wettelijke liquidatie van ondernemingen waarop artikel 44 septies oorspronkelijk van toepassing was. Bij de wijziging van 2000 werd de verwijzing naar voornoemde wet nr. 85-98 geschrapt en vervangen door een verwijzing naar de artikelen van het wetboek van koophandel waarin deze wet werd geconsolideerd.

(6) De vrijstelling geldt van rechtswege voor ondernemingen in moeilijkheden waarvan overname is bevolen door een rechtbank in het kader van een insolventieprocedure op grond van artikel L 621-83 en volgende van het wetboek van koophandel.

(7) De vrijstelling kan in de volgende drie gevallen ook worden toegestaan bij besluit van de minister van Begroting:

a) wanneer geen insolventieprocedure ten uitvoer wordt gelegd;

b) wanneer de overname, uitgevoerd in het kader van door de rechtbank op grond van voornoemde wet nr. 85-98 bevolen overnames, niet een onderneming in haar geheel maar volledige takken van industriële bedrijvigheid betreft;

c) wanneer de overname betrekking heeft op één of meer industriële vestigingen in moeilijkheden van een industriële onderneming die niet in moeilijkheden verkeert.

(8) Er is alleen een besluit van de minister nodig voor industriële programma's van meer dan 50 miljoen FRF (ongeveer 7,6 miljoen EUR) of wanneer de omzet van de betrokken onderneming meer dan 1 miljard FRF (ongeveer 150 miljoen EUR) bedraagt en meer dan 50 % van het kapitaal in handen is van een onderneming met een geconsolideerde omzet van meer dan 1 miljard FRF. In alle andere gevallen wordt het besluit genomen door de directeur van de belastingdienst van het departement waar de onderneming statutair gevestigd is.

(9) De vrijstelling wordt alleen verleend wanneer aan het geheel van onderstaande voorwaarden is voldaan:

a) de overname betreft een onderneming of één of meer volledige en autonome takken van industriële bedrijvigheid of een vestiging die een industriële activiteit uitoefent;

b) de moeilijkheden zijn aangetoond; het moet gaan om een financiële situatie waarbij de betrokken entiteit bijna in surséance van betaling verkeert;

c) de nieuwe onderneming gaat zich uitsluitend bezig houden met de exploitatie van de noodlijdende activiteit die wordt overgenomen en wordt met dit doel opgericht;

d) het bedrijfskapitaal is niet direct of indirect in handen van personen die aan de onderneming zijn gelieerd of die betrokken zijn bij de exploitatie of die gedurende het jaar dat vooraf ging aan de overname indirect meer dan 50 % van het bedrijfskapitaal bezaten;

e) in geval van de overname van één of meer in moeilijkheden verkerende industriële vestigingen van één industriële onderneming moet de onderneming die voor het doel van de overname wordt opgericht in juridisch en economisch opzicht onafhankelijk zijn van de onderneming die de vestigingen afstoot.

(10) Ten slotte komen op grond van het bepaalde in de artikelen 1383 A, 1464 B en 1464 C van het algemene belastingwetboek ondernemingen die zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting overeenkomstig artikel 44 septies bovendien, ingevolge een besluit van de bevoegde lagere overheid, in aanmerking voor vrijstelling van de bedrijfsbelasting en de onroerendgoedbelasting gedurende een periode van twee jaar.

(11) De Franse autoriteiten hebben enkele gegevens verstrekt over de omvang van een aantal begunstigden van deze maatregel (tabel 1) en het bedrag van de steun die werd toegekend tussen 1997 en 1999 (tabel 2). Deze gegevens betreffen uitsluitend gevallen waarin toestemming werd verleend door de minister of de belastingdienst, niet de gevallen waarin de vrijstelling van rechtswege werd toegepast.

Tabel 1

Aantal werknemers	Aantal ondernemingen	
	1991 tot 1996	sinds 1997
Tot tien werknemers	70	2
Elf tot 50 werknemers	106	10
51 tot 250 werknemers	22	12
Meer dan 250 werknemers	2	11
Ondernemingen waarover geen gegevens beschikbaar zijn	25	11
Totaal	225	38

Tabel 2

	1997	1998	1999
Aantal begunstigde ondernemingen	151	182	60
Kosten (in miljoen EUR)	64	80	55

Redenen voor de inleiding van de procedure

(12) De Commissie besloot de formele procedure in te leiden omdat zij meende dat het verlenen van een belastingvrijstelling aan ondernemingen die worden opgericht om de

activiteiten van ondernemingen in moeilijkheden over te nemen, mogelijk moest worden aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag. De Commissie merkte te dien aanzien in het bijzonder op dat deze maatregel de begunstigden een voordeel verschafte door hen vrij te stellen van kosten die normaalgesproken ten laste komen van Franse ondernemingen, namelijk de vennootschapsbelasting, de onroerendgoedbelasting en de vennootschapsbelasting, wat een derving van belastinginkomsten ten gevolge had. De Commissie betwijfelde destijds of de maatregel verenigbaar was met de richtsnoeren inzake steun aan ondernemingen in moeilijkheden en de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen.

Opmerkingen van Frankrijk

(13) De Franse autoriteiten hebben de Commissie bij schrijven van 13 december 2002 hun opmerkingen meegedeeld. Volgens hen vormt de maatregel geen staatssteun in de zin van artikel 87 van het Verdrag. Wordt deze toch als zodanig aangemerkt, dan is deze volgens de Franse autoriteiten hoe dan ook in overeenstemming met de richtsnoeren van de Commissie inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden.

(14) De belastingvrijstelling van artikel 44 septies kan volgens de Franse autoriteiten niet worden beschouwd als staatssteun omdat deze geldt voor alle ondernemingen die ontstaan door de overname van activa, ongeacht de economische sector waarin zij werkzaam zijn. De Franse autoriteiten illustreren dit aan de hand van de sectoren waarin de begunstigden van de vrijstelling actief zijn, in het bijzonder de scheepsbouw, de automobielindustrie, houdstermaatschappijen, het drukkerijwezen, de leerindustrie, de papierindustrie, de chemische sector en de productie van telecommunicatieapparatuur. De Franse autoriteiten beschouwen de vrijstelling niet als een afwijking op het algemene belastingstelsel.

(15) Met betrekking tot de vrijstelling van bedrijfs- en onroerendgoedbelasting stellen de Franse autoriteiten dat deze niet is voorbehouden aan bepaalde ondernemingen. Dat hiervoor een afzonderlijk besluit van lagere overheden benodigd is, wordt verklaard door de financiële autonomie van deze overheden, die overigens geen enkele discretionaire bevoegdheid hebben bij de toepassing van deze vrijstellingen. Deze gelden voor alle ondernemingen die op hun grondgebied gevestigd zijn.

(16) De Franse regering voert aan dat de vrijstellingen kunnen worden beschouwd als neutraal vanuit het oogpunt van het handelsverkeer tussen de lidstaten. Daarvoor worden twee hoofdredenen aangevoerd: het tijdelijke karakter van de vrijstellingen en het lage niveau van de steun ten opzichte van de kosten van de overname van de onderneming in moeilijkheden.

(17) De Franse autoriteiten hebben voorts een aantal argumenten aangevoerd voor het geval de Commissie de maatregelen zou willen toetsen aan de richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden. Ten eerste benadrukken zij dat als voorwaarde voor de toekenning van een vrijstelling altijd geldt dat er een herstructureringsplan moet zijn. De levensvatbaarheid van dit programma moet worden beoordeeld door ofwel de rechter die verantwoordelijk is voor de insolventieprocedure, ofwel de belastingdienst die toestemming moeten geven voor de vrijstellingen. Het herstructureringsplan moet ervoor zorgen dat de toegekende vrijstellingen niet verder gaan dan wat minimaal vereist is om de onderneming te ondersteunen gedurende de periode van herstructurering. Ten tweede voeren de Franse autoriteiten aan dat de maatregel wegens de maximale periode van twee jaar waarvoor de vrijstellingen kunnen worden toegekend, onvoldoende is om de gehele financieringsbehoefte van de nieuwe onderneming te dekken.

Beoordeling van de steunmaatregel

(18) Deze beschikking is van toepassing op de maatregel als zodanig, niet op de steun die in elk individueel geval is verleend. De Commissie onderzoekt evenwel bepaalde categorieën van afzonderlijke gevallen die een aparte beoordeling rechtvaardigen.

(19) Na de opmerkingen van de Franse autoriteiten in overweging te hebben genomen, blijft de Commissie bij haar standpunt zoals zij dat naar voren heeft gebracht in de brief van 19 augustus 2002 waarbij zij de formele procedure inleidde, te weten dat de maatregel moet worden aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.

(20) De Commissie is van oordeel dat de maatregelen van artikel 44 septies van het algemeen belastingwetboek in alle opzichten voldoen aan de criteria van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.

Voordeel

(21) Ten eerste moet worden nagegaan of de maatregel een voordeel verschaft. Volgens de vaste beschikkingspraktijk van de Commissie, mede op basis van de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie, worden niet alleen positieve bijdragen als staatssteun beschouwd, maar ook alle ingrepen, in welke vorm ook, die leiden tot een verlichting van de lasten die normaal gesproken ten laste komen van een onderneming [1]. Op grond van artikel 44 septies kan de winst van een onderneming die is opgericht voor de overname van een onderneming in moeilijkheden gedurende twee jaar na oprichting worden vrijgesteld van vennootschapsbelasting. In tegenstelling tot wat de Franse autoriteiten beweren vormt deze maatregel een afwijking op het algemene Franse belastingstelsel, waarin elke rechtspersoon die met winstoogmerk actief is („personnes morales se livrant à une exploitation ou à des opérations de caractère lucratif") aan deze belasting onderworpen is [2]. Van de vennootschapsbelasting kan dus wel degelijk gesteld worden dat deze tot de gebruikelijke lasten van de Franse ondernemingen

[1] Arrest van 8 november 2001 in zaak C-143/99 (Adria-Wien Pipeline), Jurisprudentie 2001, blz. I-8365, rechtsoverweging 38.
[2] Artikel 206.1, laatste alinea, van het algemeen belastingwetboek.

behoort. De maatregel stelt ondernemingen die worden opgericht voor het overnemen van de activa van een onderneming in moeilijkheden vrij van een uitgave die hun concurrenten ([1]) wel moeten doen en verschaft hen zo een voordeel. Zoals wordt benadrukt in punt 9 van de mededeling is een belastingvrijstelling een voordeel.

(22) Voorts is in de artikelen 1383 A, 1464 B en 1464 C van het algemeen belastingwetboek bepaald dat de ondernemingen die in aanmerking komen voor de vrijstelling van de vennootschapsbelasting op grond van artikel 44 septies, gedurende de periode van twee jaar tevens kunnen worden vrijgesteld van de bedrijfsbelasting en de onroerendgoedbelasting, na een besluit van die strekking van de bevoegde lagere overheid. Deze vrijstellingen vormen eveneens een voordeel want het gaat om lasten die normaalgesproken ten laste komen van ondernemingen in Frankrijk.

Staatsmiddelen

(23) Ten tweede moet worden onderzocht of het gaat om een maatregel die met staatsmiddelen wordt bekostigd. Punt 10 van de mededeling herinnert eraan dat een verlies aan belastingopbrengsten op hetzelfde neerkomt als het verbruik van staatsmiddelen in de vorm van fiscale uitgaven. Door deze nieuwe ondernemingen vrij te stellen van de vennootschapsbelasting, de bedrijfsbelasting en de onroerend-goedbelasting zien de Franse autoriteiten af van inkomsten die staatsmiddelen vormen. Zij schatten dat de kosten van deze vrijstelling van de vennootschapsbelasting voor de periode 1997-1999 bijna 200 miljoen EUR heeft gekost. De maatregel wordt dus bekostigd uit staatsmiddelen.

Beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de lidstaten

(24) Ten derde moet worden bekeken of de maatregel het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt doordat de mededinging wordt vervalst of dreigt te worden vervalst. Uit de door de Franse autoriteiten verstrekte informatie kan worden opgemaakt dat de begunstigden van deze maatregelen actief zijn in zeer uiteenlopende sectoren, waarvan verscheidene zich kenmerken door intensieve concurrentie tussen de lidstaten, in het bijzonder de scheepsbouw, de automobielindustrie, de chemische sector, de papierindustrie en de textielindustrie. In tegenstelling tot wat de Franse autoriteiten beweren, zijn de maatregelen volgens de Commissie niet neutraal vanuit het oogpunt van het handelsverkeer tussen de lidstaten wegens hun tijdelijke aard of hun beperkte aandeel in de kosten van de overname van een onderneming in moeilijkheden. Hiervoor zijn twee argumenten: ten eerste doet het lage niveau van het steunbedrag, zoals de mededeling benadrukt en in overeenstemming met vaste rechtspraak ([2]), geen afbreuk aan de aard ervan ([3]); ten tweede blijft de aan nieuw opgerichte ondernemingen verleende steun een maatregel die het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt, ook al kan deze in bepaalde gevallen worden toegestaan. Om deze redenen is de Commissie van oordeel dat de betrokken maatregel, zeker als deze wordt toegepast in bepaalde sectoren waarin sprake is van veel concurrentie, wat hier het geval is ([4]), het handelsverkeer tussen de lidstaten negatief beïnvloedt en de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen.

Selectiviteit van de steun

(25) Tot slot moet worden bepaald of het om een selectieve maatregel gaat. In deze zaak zijn de maatregelen uitsluitend bestemd voor ondernemingen die worden opgericht voor het overnemen van de industriële activiteiten van in moeilijkheden verkerende ondernemingen: alleen nieuw opgerichte ondernemingen die een noodlijdende onderneming overnemen in het kader van een insolventieprocedure of goedkeuring krijgen van het ministerie van Financiën en/of de bevoegde lagere overheid kunnen er een beroep op doen. De Franse autoriteiten hebben aangevoerd dat de maatregel geldt voor alle economische sectoren. In haar besluit om de procedure in te leiden merkte de Commissie evenwel op dat de maatregel uitdrukkelijk was voorbehouden aan de industriële sector en aldus niet ten goede kwam aan de dienstensector, die, aldus de Commissie in haar besluit tot inleiding van de procedure, in Frankrijk goed is voor 70 % van het bruto nationaal product en voor 65 % van de werkgelegenheid. Alleen al op grond hiervan kan worden geconcludeerd dat het om een selectieve maatregel gaat ([5]). Uit informatie die de Franse autoriteiten daarna hebben verstrekt is weliswaar gebleken dat ten minste een houdstermaatschappij en twee adviesbureaus gebruik hebben gemaakt van de vrijstelling van de vennootschapsbelasting ofschoon zij niet werkzaam zijn in de industriële sector, maar deze gevallen volstaan niet om aan te tonen dat niet-industriële ondernemingen op dezelfde wijze en tegen dezelfde voorwaarden in aanmerking kwamen voor de maatregelen. Zelfs wanneer verondersteld wordt dat alle sectoren van economische bedrijvigheid in aanmerking komen voor de bepalingen van artikel 44 septies, gelden deze bepalingen niet voor alle ondernemingen terwijl de algemene regel in Frankrijk luidt dat alle ondernemingen zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting, de bedrijfsbelasting en de onroerendgoedbelasting. Zoals bevestigd door het Gerecht van eerste aanleg ([6]), sluit het loutere feit dat het voordeel is voorbehouden aan nieuw opgerichte ondernemingen de andere ondernemingen uit en moet deze maatregel dus als selectief worden beschouwd. Dit geldt des te meer wanneer deze nieuw opgerichte ondernemingen bovendien nog aan andere criteria moeten voldoen om voor de vrijstelling in aanmerking te komen, zoals de overname van de industriële activiteiten van een onderneming in moeilijkheden en onafhankelijkheid ten opzichte van voormalige geassocieerden, exploitanten of meerderheidsaandeelhouders of, al naar gelang wat van toepassing is, van de onderneming die de activiteit afstoot. Het selectieve karakter van de maatregel wordt voorts bevestigd door het relatief kleine aantal ondernemingen dat

([1]) Arrest van 23 februari 1961 in zaak 30/59 (Steenkolenmijnen), Jurisprudentie 1961, blz. 3.
([2]) Zie, laatstelijk, het arrest van 24 juli 2003 in zaak C-280/00 (Altmark Trans) (nog niet verschenen in de Jurisprudentie), punt 81.
([3]) Punt 11 van de mededeling.
([4]) Zie punt 14 van deze mededeling.
([5]) Arrest van het Hof van 8 november 2001 (Adria-Wien Pipeline) (voornoemd, punt 39 e.v.).
([6]) Arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 6 maart 2002 in de gevoegde zaken T-92/00 en T-103/00 (Territorio Histórico de Álava) Jurisprudentie 2002, blz. II-1385, rechtsoverwegingen 48 en 49.

voor de maatregel aanmerking kwam nadat hiervoor toestemming werd verleend — slechts 263 ondernemingen tussen 1991 en 2002 — in vergelijking met het aantal ondernemingen dat onderworpen was aan de betrokken belastingen en zelfs in vergelijking met het aantal nieuw opgerichte ondernemingen in Frankrijk gedurende deze periode.

(26) De Franse autoriteiten hebben geen enkel argument aangevoerd ter rechtvaardiging van deze maatregel wegens de aard of de opzet van het Franse belastingstelsel. De Commissie is dan ook van oordeel dan in deze zaak geen beroep kan worden gedaan op deze rechtvaardigingsgrond.

(27) Zij constateert daarentegen dat lagere overheden geen discretionaire bevoegdheid uitoefenen op het moment dat zij nieuwe ondernemingen die noodlijdende activiteiten overnemen, vrijstelling verlenen van de bedrijfsbelasting en de onroerendgoedbelasting. Uit de door de Franse autoriteiten verstrekte informatie blijkt duidelijk dat de vrijstelling kan worden verleend aan elke nieuwe onderneming die wordt opgericht met het doel een onderneming in moeilijkheden op hun grondgebied over te nemen. Dit doet echter niets af aan de conclusie met betrekking tot het selectieve karakter van de vrijstellingen. De vrijstelling van bedrijfs- en onroerendgoedbelasting wordt weliswaar niet voor elk geval individueel verleend, maar is, zoals hiervoor is aangetoond, hoe dan ook van toepassing op een bijzondere groep ondernemingen, te weten de ondernemingen die voldoen aan de strikt afgebakende criteria van artikel 44 septies van het algemeen belastingwetboek.

(28) Aangezien alle elementen van het begrip staatssteun aanwezig zijn, luidt de conclusie dat de betrokken maatregelen moeten worden aangemerkt als een steunmaatregel in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.

De minimis

(29) Het bedrag van het voordeel van de maatregel is niet aan een maximum gebonden en deze kan dan ook niet worden beschouwd als een de-minimismaatregel. In bepaalde individuele gevallen is het evenwel niet uitgesloten dat de verleende voordelen voldoen aan de voorwaarden van de communautaire richtsnoeren inzake de-minimissteun.

(30) In de communautaire kaderregeling inzake overheidssteun voor het midden- en kleinbedrijf van 20 mei 1992 ([1]) (hierna de „kaderregeling MKB" genoemd) werd voor het eerst een definitie van de-minimissteun opgenomen. Bij punt 3.2 werd de limiet voor toepassing van de de-minimisfaciliteit vastgesteld op een steunbedrag van 50 000 EUR per onderneming per soort uitgaven (investeringen, opleiding) voor een periode van drie jaar. Eenmalige steunbetalingen van 50 000 EUR voor een bepaald soort uitgaven en regelingen op grond waarvan het steunbedrag dat een bepaalde onderneming mag ontvangen met betrekking tot een bepaald soort uitgaven gedurende een periode van drie jaar tot dat bedrag beperkt is, waren op grond hiervan niet langer onderworpen aan de aanmeldingsplicht ingevolge artikel 88, lid 3 (voorheen artikel 93, lid 3), van het Verdrag. Te dien aanzien geldt evenwel de voorwaarde dat de toekenning van de steun of de steunregeling de uitdrukkelijke voorwaarde moet bevatten dat steun die hetzelfde bedrijf in de toekomst eventueel voor hetzelfde soort uitgaven uit andere bronnen of op grond van andere regelingen ontvangt, het totaal aan steun dat het bedrijf ontvangt niet boven de limiet van 50 000 EUR mag brengen. Bij punt 3.2 is vervolgens bepaald dat de de-minimisfaciliteit niet van toepassing is op de gevoelige sectoren (staalindustrie, scheepsbouw, synthetische vezels, automobielindustrie, landbouw, visserij, vervoer en kolenindustrie).

(31) Bij de mededeling van de Commissie van 1996 inzake de-minimissteun ([2]) werd de de-minimisregel van de kaderregeling MKB aangepast. Het maximale bedrag van de de-minimissteun werd vastgesteld op 100 000 EUR voor een periode van drie jaar, te rekenen vanaf de toekenning van de eerste de-minimissteun. Dit bedrag omvatte alle overheidssteun toegekend als de-minimissteun en deed geen afbreuk aan de mogelijkheid voor de begunstigde om in aanmerking te komen voor andere door de Commissie goedgekeurde steunregelingen. Deze regel gold daarentegen niet voor de sectoren die onder het EGKS-Verdrag vielen, de scheepsbouw, de vervoerssector en voor steun die wordt verleend voor uitgaven in verband met landbouw of visserij.

(32) In artikel 1 van Verordening (EG) nr. 69/2001 van de Commissie van 12 januari 2001 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op de-minimissteun ([3]) wordt het toepassingsgebied van de faciliteit uitgebreid naar alle sectoren, met uitzondering van de vervoerssector en de werkzaamheden die verband houden met de productie, de verwerking of de verhandeling van de in bijlage I bij het Verdrag opgenomen producten, steun voor werkzaamheden die verband houden met de uitvoer, waaronder wordt verstaan steun die rechtstreeks aan de uitgevoerde hoeveelheden, de oprichting en exploitatie van een distributienet of andere lopende uitgaven in verband met werkzaamheden op het gebied van de uitvoer is gerelateerd, steun die afhangt van het gebruik van binnenlandse producten in plaats van ingevoerde producten. Op grond van artikel 2 van deze verordening mag het totale bedrag van de de-minimissteun die is verleend aan één onderneming, niet hoger zijn dan 100 000 EUR over een periode van drie jaar. Dit plafond is van toepassing ongeacht de vorm van de steun en ongeacht het daarmee beoogde doel.

(33) Volgens de uitleg van de Commissie ([4]) moeten niet-aangemelde steunmaatregelen, ook maatregelen die voorafgaand aan het van kracht worden van Verordening (EG) nr. 69/2001 ten uitvoer werden gelegd, worden getoetst aan deze verordening, voorzover deze niet vielen onder de richtsnoeren die van kracht waren op het moment dat de steunmaatregel werd uitgevoerd en niet waren vrijgesteld uit hoofde van Verordening (EG) nr. 69/2001.

([1]) PB C 213 van 19.8.1992, blz. 2.

([2]) PB C 68 van 6.3.1996, blz. 9.

([3]) PB L 10 van 13.1.2001, blz. 30.

([4]) Zie in het bijzonder Beschikking 2003/626/EG van de Commissie van 27 november 2002 betreffende de door Duitsland ten uitvoer gelegde steunregeling „Leningsprogramma voor KMO's van de deelstaat Thüringen" (PB L 223 van 5.9.2003, blz. 32).

(34) Gevallen waarin onderhavige maatregelen werden toegepast worden niet als staatssteun aangemerkt wanneer werd voldaan aan de voorwaarden van Verordening (EG) nr. 69/2001 of, indien zulks niet het geval is, de de-minimisregels die van kracht waren op het moment dat het voordeel werd toegekend.

Verenigbaarheid

Inleiding

(35) Omdat de maatregel een steunmaatregel is in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag moet worden onderzocht of deze verenigbaar is op grond van de afwijkingen van lid 2 en lid 3 van dit artikel.

(36) De afwijkingen van artikel 87, lid 2 en lid 3, onder b), d) en e), zijn duidelijk niet van toepassing en de Franse autoriteiten hebben zich er ook niet op beroepen. Daarentegen is het wenselijk te onderzoeken of de maatregel binnen het toepassingsgebied valt van de afwijkingen inzake de ontwikkeling van bepaalde streken of vormen van economische bedrijvigheid, zoals voorzien in artikel 87, lid 3, onder a) en c). Met betrekking tot steun om bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te ontwikkelen, zijn voor de betrokken maatregelen alleen relevant de criteria betreffende de steun voor de redding en herstructurering van ondernemingen in moeilijkheden en die betreffende steun aan kleine en middelgrote ondernemingen.

(37) Zoals reeds aangekondigd in het besluit waarbij formeel de onderzoeksprocedure werd ingeleid, betekent dit dat de Commissie de maatregel moet toetsen aan de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden en aan de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen. In de mededeling van de Commissie betreffende de vaststelling van de regels voor de beoordeling van onrechtmatig verleende overheidssteun ([1]) moet de maatregel worden beoordeeld op grond van de richtsnoeren die van kracht waren op het moment dat de steun werd toegekend. De Commissie moet de steun voorts toetsen aan de regels inzake overheidssteun aan het midden- en kleinbedrijf. Te dien aanzien gelden in eerste instantie de regels van de thans van kracht zijnde vrijstellingsverordening en worden slechts subsidiair de mededelingen toegepast die van kracht waren op het moment van de toekenning van de steun ([2]).

Reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden

(38) Wat de regels betreffende reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden betreft, zijn in deze zaak drie reeksen bepalingen van toepassing, want de maatregel werd goedgekeurd in 1989 en is nog steeds van kracht. Het betreft de punten 227, 228 en 177 van het achtste verslag van de Commissie over het mededingingsbeleid van 1979, de communautaire kaderregeling voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden van 1994 ([3]) en de nieuwe richtsnoeren die in 1999 werden gepubliceerd ([4]).

(39) Te dien aanzien voeren de Franse autoriteiten een „subsidiair" argument aan om de maatregelen te rechtvaardigen op grond van de richtsnoeren: zij benadrukken dat voor de toepassing van de vrijstelling altijd als voorwaarde geldt dat er een passend herstructureringsprogramma is, goedgekeurd door de rechter in het geval van een insolventieprocedure of door de belastingdienst in gevallen waarin een insolventieprocedure niet noodzakelijk wordt geacht.

(40) Om te beginnen komen voor deze maatregel ondernemingen in aanmerking die niet zouden voldoen aan de communautaire definitie van een onderneming in moeilijkheden. Ofschoon een uitdrukkelijke definitie ontbreekt, bevatten de richtsnoeren van 1994 ([5]) en van 1999 ([6]) criteria en kenmerken van deze ondernemingen die qua inhoud overeenstemmen met de voorheen toegepaste criteria. Het mechanisme van de steunmaatregel in de vorm van een vrijstelling van de vennootschapsbelasting veronderstelt dat de begunstigde twee jaar naar de overname weer winst kan maken. Het is twijfelachtig of een onderneming die zo snel weer winstgevend is, kan worden beschouwd als een onderneming in moeilijkheden.

(41) Ten aanzien van de periode voorafgaand aan 1994 moet voorts worden benadrukt dat nationale maatregelen niet kunnen worden toegestaan als steun voor reddingsoperaties. Volgens het achtste verslag over het mededingingsbeleid van de Commissie moet dergelijke steun bestaan uit kassteun in de vorm van een kredietgarantie of af te lossen kredieten tegen een rente gelijk aan de marktrente; moet deze zich qua bedrag beperken tot het strikt noodzakelijke voor de voortzetting van de exploitatie van de onderneming; mag deze alleen worden uitgekeerd voor de periode (over het algemeen zes maanden) die noodzakelijk is voor de vaststelling van de noodzakelijke en mogelijke herstelmaatregelen en mag deze niet ten gevolge hebben dat de industriële situatie in andere lidstaten uit het evenwicht wordt gebracht. De betrokken maatregelen voldoen overduidelijk niet aan deze voorwaarden.

(42) Ten aanzien van herstructureringssteun wordt in het verslag als voorwaarde gesteld dat een gedegen herstructureringsprogramma wordt opgesteld dat de onderne-

([1]) PB C 119 van 22.5.2002, blz. 22.

([2]) Deze criteria, die het resultaat zijn van de uitlegging van Verordening (EG) nr. 70/2001 van de Commissie van 12 januari 2001 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun voor kleine en middelgrote ondernemingen (PB L 10 van 13.1.2001, blz. 33) en voornoemde mededeling, worden vanaf nu uitdrukkelijk vermeld in artikel 10, lid 1, zoals besloten bij de verordening die door de Commissie in beginsel werd goedgekeurd op 10 december 2003.

([3]) PB C 368 van 23.12.1994, blz. 12.

([4]) PB C 288 van 9.10.1999, blz. 2.

([5]) Deel 2.1.

([6]) Deel 2.1.

ming in staat stelt de winstgevendheid van de desbetreffende activiteit te herstellen. De intensiteit en het bedrag van de steun mogen voorts niet hoger zijn dan hetgeen strikt noodzakelijk is om de onderneming te ondersteunen gedurende de periode van herstructurering en dienen beperkt en geleidelijk verminderd te worden. Voorts legt het verslag sterk de nadruk op het belang dat de verstoring van de concurrentie die dergelijke steun ten gevolge kan hebben, tot een minimum wordt beperkt, in het bijzonder in de sectoren die daarvoor het gevoeligst zijn.

(43) De betrokken maatregelen voldoen niet aan deze voorwaarden. Ten aanzien van het herstructureringsprogramma worden, in het kader van een insolventieprocedure, in artikel L 621-85 van het Franse wetboek van koophandel de voorwaarden opgesomd waaraan een bod voor de overname van een onderneming (of een tak van bedrijvigheid) in moeilijkheden moet voldoen om te worden goedgekeurd door de rechter. Zo'n bod moet vergezeld gaan van een beschrijving van de vooruitzichten van de activiteit en de financiering ervan, de verkoopprijs en de wijze waarop deze zal worden voldaan, het niveau en de vooruitzichten met betrekking tot de werkgelegenheid die de activiteit rechtvaardigen, de aangegane garanties met het oog op de uitvoering van het bod en de vooruitzichten met betrekking tot de overdracht van activa in de twee jaar volgend op de overname. Volgens dit wetboek zijn de doorslaggevende criteria het behoud van werkgelegenheid en de garanties voor de afbetaling van schuldeisers. In tegenstelling tot wat de regels inzake staatssteun aan ondernemingen in moeilijkheden van het achtste verslag over het mededingingsbeleid van de Commissie vereisen, wordt dus geenszins rekening gehouden met het effect van de steun op de voorwaarden waaronder de mededinging plaatsvindt. In de insolventieprocedure wordt dus geen rekening gehouden met de toestand van de markt, noch met de gevolgen voor de concurrenten of mogelijke andere steun. Wanneer het programma moet worden beoordeeld door de belastingdienst, wordt alleen gekeken naar de mate waarin dit programma kan leiden tot het duurzame behoud van de activiteit en spelen aspecten met betrekking tot de concurrentie geen enkele rol. Bovendien is de intensiteit van de steun niet beperkt tot het strikt noodzakelijke, noch wordt voorzien in een geleidelijke vermindering, zoals wordt geëist door voornoemde regels. Het bedrag van de steun wordt aldus uitsluitend bepaald door het vermogen van de onderneming om winst te maken. Hoe hoger de winst, hoe omvangrijker het bedrag van de steun.

(44) Voor de periode van 1994 tot en met 1999 bevatten de communautaire richtsnoeren van 1994 in essentie dezelfde regels inzake steun voor reddingsoperaties als het achtste verslag over het mededingingsbeleid. De betrokken maatregel kan daarom niet verenigbaar worden verklaard met deze regels, om de redenen die zijn beschreven bij punt 41.

(45) Ten aanzien van herstructureringssteun bevat de kaderregeling van 1994 hetzelfde beginsel gericht op het voorkomen van ongewenste verstoringen van de mededinging als de regels van het achtste verslag over het mededingingsbeleid. Deze richtsnoeren vereisen voorts dat de steun beperkt blijft tot wat strikt noodzakelijk is en dat de specifieke regels betreffende de toepassing ervan op gevoelige sectoren strikt worden nageleefd, hetgeen in deze zaak niet het geval is, zoals blijkt uit voorgaand overweging 43.

(46) Een steunmaatregel voor ondernemingen in moeilijkheden kan, onder bepaalde voorwaarden, worden gerechtvaardigd op grond van de kaderregeling van 1994 indien de maatregel uitsluitend ten goede komt van het MKB. In punt 3.2.4 van deze kaderregeling wordt een kleine of middelgrote onderneming gedefinieerd als een onderneming die ten hoogste 250 werknemers ofwel een jaaromzet heeft van niet meer dan 20 miljoen ECU (of een balanstotaal van niet meer dan 10 miljoen ecu) en waarvan niet meer dan 25 % van het kapitaal in bezit is van één of meerdere ondernemingen die niet aan deze definitie voldoen. Volgens de informatie van de Franse autoriteiten kunnen grote ondernemingen echter onbeperkt voor de maatregel in aanmerking komen en hebben ten minste vijf van dergelijke ondernemingen gebruikgemaakt van de maatregel in het kader van de goedkeuringsprocedure. Evenzo is de goedkeuring van het ministerie van Financiën vereist voor ondernemingen met een omzet van meer dan 15 miljoen EUR. Volgens de criteria van de kaderregeling van 1994 zouden dergelijke ondernemingen nooit in aanmerking zijn gekomen voor een steunmaatregel, en had de steun die zij ontvingen afzonderlijk moeten worden aangemeld (punt 4.2).

(47) Wat steun aan het MKB betreft, wordt in punt 3.2.4 van de kaderregeling van 1994 gesteld dat het negatieve effect van dergelijke steun op de mededinging dermate beperkt is dat de Commissie gerechtigd is om voor herstructureringssteun aan het MKB een soepelere benadering te volgen dan ten aanzien van grote ondernemingen met betrekking tot capaciteitsreductie en verplichtingen inzake werkgelegenheid. Bij punt 4.1 van deze kaderregeling is echter bepaald dat regelingen ten gunste van het MKB alleen kunnen worden goedgekeurd indien duidelijk is bepaald welke ondernemingen daarvoor in aanmerking komen, onder welke omstandigheden reddings- of herstructureringssteun kan worden verleend en welk steunbedrag de ondernemingen in moeilijkheden maximaal kan worden toegekend. Voorts vereist punt 3.2.2 een herstructureringsplan dat de levensvatbaarheid binnen een redelijk tijdsbestek herstelt en gebaseerd is op interne factoren. Daarbij moet in het bijzonder rekening worden gehouden met mogelijke ongunstige effecten voor de concurrenten en worden voorzien in een steunbedrag dat in verhouding staat tot de kosten en de baten van de herstructurering. Voor de Franse maatregel is daarentegen geen enkel maximumbedrag vastgesteld. De vaststelling van de ondernemingen die voor de maatregel in aanmerking kunnen komen is slechts relatief, aangezien het aan de rechter of de belastingdienst is om vrijstelling te verlenen aan nieuwe ondernemingen die activiteiten van noodlijdende ondernemingen overnemen. Zoals reeds gesteld houdt de rechter noch de belastingdienst rekening met mededingingsvraagstukken. De herstructureringsprogramma's worden goed- of afgekeurd op basis van criteria inzake stabiliteit en levensvatbaarheid; de gevolgen voor de mededinging worden niet beoordeeld. Daarom is de steunmaatregel die van 1994 tot en met 1999 werd verleend aan nieuw opgerichte kleine en middelgrote ondernemingen op basis van artikel 44 septies niet in overeenstemming met de vereisten van de kaderregeling van 1994 voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden.

(48) Wat ten slotte de periode van 1999 tot heden betreft, legt punt 3.1 van de richtsnoeren van 1999 beperkingen op ten aanzien van de vorm, de duur en het bedrag van reddingssteun en is de eis opgenomen dat de steun niet mag leiden tot ernstige verstoringen in de andere lidstaten. Om de in overweging 41 opgesomde redenen voldoet de Franse maatregel in het geheel niet aan deze voorwaarden.

(49) Met betrekking tot herstructureringssteun is in punt 3.2.2 van de richtsnoeren van 1999 in het bijzonder bepaald dat compenserende maatregelen moeten worden genomen om de nadelige gevolgen van de maatregel zoveel mogelijk te beperken en de steun te beperken tot wat strikt noodzakelijk is om de herstructurering mogelijk te maken, afhankelijk van de beschikbare financiële middelen van de onderneming, haar aandeelhouders of de groep waarvan zij deel uitmaakt. Een maatregel als die welke thans wordt onderzocht waarbij het bedrag uitsluitend wordt bepaald afhankelijk van de belastingen die anders verschuldigd zouden zijn, kan dus op deze grondslag niet worden goedgekeurd, zoals reeds werd aangetoond in de voorgaande overwegingen 43 en 47.

(50) Met betrekking tot de mogelijkheid om goedkeuring te geven voor steunregelingen voor de herstructurering van kleine en middelgrote ondernemingen zoals voorzien in punt 4 van de richtsnoeren van 1999, volstaat het te vermelden dat de Franse maatregel niet is voorbehouden aan deze ondernemingen en dat zelfs voor het MKB niet wordt gegarandeerd dat het bedrag van de steun beperkt blijft tot het strikt noodzakelijke, zoals geëist wordt in punt 4.4, onder c), van genoemde richtsnoeren.

(51) Voorts bepaalt punt 7 van de richtsnoeren van 1999 uitdrukkelijk dat een nieuw opgerichte onderneming niet in aanmerking kan komen voor reddings- en herstructureringssteun wanneer deze nieuwe onderneming voortkomt uit het faillissement van een voormalige onderneming of zich beperkt tot het overnemen van haar activa. Hetzelfde geldt wanneer een onderneming een dochteronderneming opricht met als enige doel het overnemen van bepaalde activa en mogelijk de passiva. Volgens de informatie van de Franse autoriteiten wordt het belastingvoordeel alleen toegestaan aan ondernemingen die ten doel hebben noodlijdende activiteiten weer winstgevend te maken en die met dit doel zijn opgericht, zonder beperkt te zijn tot de veronderstelde oprichting van een dochteronderneming met als doel een overname. Voorts mag slechts 50 % van de nieuwe onderneming in handen zijn van personen die voorheen direct of indirect het kapitaal van de noodlijdende onderneming in handen hadden en moet de nieuwe onderneming juridisch en economisch onafhankelijk zijn van de onderneming die de activiteit overdraagt. Daarom kunnen de belastingvrijstellingen die na 1999 overeenkomstig artikel 44 septies van het algemeen belastingwetboek zijn verleend, niet worden gerechtvaardigd op grond van de richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden van 1999.

Regionale steunmaatregelen

(52) Vervolgens moet de maatregel worden getoetst aan de regels voor regionale steunmaatregelen. De ter zake geldende teksten zijn de mededeling van de Commissie inzake regionale steunregelingen van 1979 ([1]) voor de periode van 1991 tot 1998 en de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen van 1998 ([2]) voor de periode van 1998 tot heden.

(53) In de mededeling van 1979 is in punt 18, onder i), van de bijlage bepaald dat „Investering in vaste activa door overneming van een onderneming die gesloten is of die zou hebben moeten sluiten indien een dergelijke overneming achterwege was gebleven kan worden opgevat als initiële investering".

(54) In dezelfde mededeling werd voorts bepaald dat steun voor initiële investeringen kon worden toegestaan binnen de limieten zoals vastgesteld in punt 2. Daar werd het netto-subsidie-equivalent voor initiële investeringen in overzeese gebiedsdelen van Frankrijk vastgesteld op maximaal 75 %. Voor het gedeelte van het Franse grondgebied waarvoor premies ten behoeve van de regionale ontwikkeling worden verleend ([3]), voorzag de mededeling in een naar regio variërende steunintensiteit.

(55) Het plafond voor de overzeese gebiedsdelen werd vervolgens op 75 % gehandhaafd, maar de steunzones en toepasselijke plafonds voor Frankrijk zelf werden vastgesteld aan de hand van de kaart voor ruimtelijkeordeningspremies zoals goedgekeurd bij Beschikking 85/15/EEG van de Commissie van 10 oktober 1984 betreffende de afbakening in Frankrijk van de zones die in aanmerking komen voor de ruimtelijkeordeningspremie ([4]) en de latere wijzigingen daarop ([5]).

(56) In deze zaak kan, in de gevallen waarin de vrijstelling van de vennootschapsbelasting zonder meer van toepassing is omdat de overdracht van de onderneming plaatsheeft in het kader van een insolventieprocedure, inderdaad gesteld worden dat de onderneming zou hebben moeten sluiten indien zij niet was overgenomen. Hetzelfde geldt wanneer de vrijstelling wordt verleend door de belastingdienst, aangezien één van de voorwaarden voor het verkrijgen van de vrijstelling is dat de onderneming wegens haar financiële situatie op het punt staat failliet te gaan. In deze gevallen lijken dan ook de bepalingen van de mededeling van 1979 van toepassing te zijn.

(57) De Commissie is derhalve van oordeel dat de steun die werd toegekend voordat de mededeling van 1998 in werking trad verenigbaar kan worden verklaard met het Verdrag voorzover deze in overeenstemming is met de intensiteitsplafonds die van toepassing waren in de desbetreffende regio op het moment van toekenning, in voorkomend geval vermeerderd met het extra percentage voorzien voor MKB-steun ([6]).

([1]) PB C 31 van 3.2.1979, blz. 9.
([2]) PB C 74 van 10.3.1998, blz. 9.
([3]) Gedefinieerd in bijlage 1 van decreet nr. 76/325 van 14 april 1976 zoals verschenen in het Journal officiel de la République française nr. 90 van 14 april 1976.
([4]) PB L 11 van 12.1.1985, blz. 28.
([5]) Zie met name de beschikkingen van de Commissie in de zaken N 515/94, N 699/94 en N 45/2000.
([6]) Zie punt 4.1 van de communautaire kaderregeling inzake steun aan het midden- en kleinbedrijf van 1992 en punt 4.2.1 van de communautaire kaderregeling inzake overheidssteun aan kleine en middelgrote ondernemingen van 1996 (PB C 213 van 23.7.1996, blz. 4).

(58) Wat de richtsnoeren van 1998 betreft, bepaalde punt 4.4 ervan dat een investering in vast kapitaal in de vorm van de overname van een vestiging die is gesloten of die zonder die overname zou zijn gesloten, eveneens als een initiële investering mag worden beschouwd, behalve wanneer de betrokken vestiging aan een onderneming in moeilijkheden toebehoort. Deze uitzondering werd afgeschaft bij punt 7.1 van de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden van 1999. Om de reeds hiervoor uiteengezette redenen is de Commissie van oordeel dat het in deze zaak inderdaad gaat om een onderneming die „zonder die overname zou zijn gesloten". Voorts vormt de maatregel, ook wat de periode van maart tot en met oktober 1998 betreft toen voornoemde uitzondering van kracht was, een belastingvrijstelling waarvan het voordeel alleen ten goede komt van de nieuwe onderneming die de activa overneemt, en kan niet worden geconcludeerd dat hierdoor een voordeel werd verleend aan een onderneming in moeilijkheden die de activa afstoot.

(59) In punt 4.10 van de richtsnoeren van 1998 werd bepaald dat de steunmaatregelen ten behoeve van de initiële investering moesten worden onderworpen aan de verplichting dat de betrokken investering gedurende een periode van minimaal vijf jaar behouden zou blijven.

(60) In deze zaak is in bepaalde gevallen niet uitgesloten dat de vrijstellingen voor een gedeelte van de overnameprijs van een onderneming of bepaalde activa (zoals gebouwen, fabriek of machines) als verenigbare steun kunnen worden beschouwd, op voorwaarde dat de investering voor minimaal vijf jaar behouden blijft. Het is mogelijk dat in bepaalde specifieke situaties is voldaan aan deze voorwaarde, die niet uitdrukkelijk is opgenomen in artikel 44 septies.

(61) Tot slot is bij punt 4.8 van de richtsnoeren bepaald dat de steunintensiteit moet worden afgestemd op de aard en de ernst van de te bestrijden regionale problemen. Voor de periode 2000-2006 moeten de steunzones en intensiteitsplafonds voor Frankrijk worden vastgesteld aan de hand van de regionale steunkaart zoals op 13 maart 2000 door de Commissie goedgekeurd in zaak N 45/2000. De steunmaatregel waarop deze beschikking van toepassing is, voorziet in geen enkele beperking van de intensiteit van de steun in de vorm van een belastingvoordeel. Steun die is toegekend op grond van deze maatregel kan evenwel als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd voorzover deze werd toegekend aan ondernemingen in de steunzones, binnen de voor deze zones toegestane intensiteit en op voorwaarde dat de investering gedurende minimaal vijf jaar gehandhaafd werd.

Overheidssteun voor het MKB

(62) Ten derde zij met betrekking tot de regels voor overheidssteun aan het MKB opgemerkt dat de Franse maatregelen niet beperkt zijn tot het MKB en de maatregel derhalve op grond hiervan niet verenigbaar kan worden verklaard.

(63) Het is echter mogelijk dat de steun in bepaalde individuele gevallen in overeenstemming is met de regels van Verordening (EG) nr. 70/2001 of, indien zulks niet het geval is, vroegere teksten inzake steun aan het MKB ([1]).

(64) In artikel 4 van Verordening (EG) nr. 70/2001 wordt steun voor investeringen in materiële en immateriële activa door kleine ondernemingen voor een intensiteit van 15 % of voor middelgrote ondernemingen voor een intensiteit van 7,5 % verenigbaar met de gemeenschappelijke markt verklaard en vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting indien is voldaan aan de aldaar opgenomen voorwaarden. In artikel 2, onder c), van deze verordening is bepaald dat een investering in vaste activa in de vorm van de overneming van een vestiging die is gesloten of die zonder de overneming zou hebben moeten sluiten eveneens als een materiële investering wordt beschouwd.

(65) Om de in overweging 55 uiteengezette redenen is de Commissie van oordeel dat de Franse steunmaatregel van toepassing was op gevallen waarbij sprake was van de overname van een onderneming die is gesloten of die zonder de overname zou hebben moeten sluiten. Steun die op grond van deze maatregel werd verleend aan het MKB kan daarom verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden verklaard voorzover is voldaan aan de andere voorwaarden van Verordening (EG) nr. 70/2001.

(66) Aangezien de voorwaarden van de richtsnoeren van 1992 en 1996 niet gunstiger waren dan die van Verordening (EG) nr. 70/2001 is het niet noodzakelijk deze nader te analyseren.

Conclusie met betrekking tot de verenigbaarheid

(67) Gelet op het voorgaande is de maatregel op zichzelf onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt. Op grond van deze maatregel verleende steun kan evenwel verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden verklaard voorzover is voldaan aan de criteria van de mededeling van 1979 inzake regionale steunregelingen en de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen van 1998, hetgeen tevens geldt voor steun die is toegekend overeenkomstig Verordening (EG) nr. 70/2001.

Terugvordering en toezicht op de terugbetaling

(68) De onderzochte maatregelen zijn in 1989 van kracht geworden. De Commissie heeft voor de eerste maal informatie over deze maatregelen gevraagd in september 2001, waarbij de verjaringstermijn van tien jaar zoals voorzien in Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 87 van het EG-Verdrag ([2]), werd opgeschort. Aangezien de betrokken belastingvrijstellingen onrechtmatig verleende overheidssteun vormen die niet bij de Commissie werd aangemeld, moet de na september 1991 verleende steun worden teruggevorderd.

([1]) Zie het zesde verslag over het mededelingsbeleid (1976), punten 253 tot en met 255, en de communautaire kaderregelingen van 1992 en 1996.

([2]) PB L 83 van 27.3.1999, blz. 1.

(69) Omdat de steunregeling nooit is aangemeld, gaat het om onrechtmatig uitgekeerde steun. Onrechtmatig uitgekeerde steun is voorts alle steun die buiten het toepassingsgebied valt van Verordening (EG) nr. 69/2001, van de voorheen geldende de-minimisregels en van Verordening (EG) nr. 70/2001.

(70) Volgens vaste beschikkingspraktijk van de Commissie moet steun die, overeenkomstig artikel 87 van het EG-Verdrag, onrechtmatig is verleend en onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, van de begunstigden worden teruggevorderd. Deze praktijk is bevestigd door artikel 14 van Verordening (EG) nr. 659/1999.

(71) Volgens dit artikel dient de betrokken lidstaat alle nodige maatregelen te nemen om de steun van de begunstigden terug te vorderen. Teneinde het aantal gevallen vast te stellen waarin terugvordering moet worden verlangd en gezien de verplichting van de lidstaten de Commissie hun medewerking te verlenen bij de vervulling van haar taken, acht de Commissie het de taak van Frankrijk om een lijst op te stellen van de ondernemingen die buiten het toepassingsgebied vallen van Verordening (EG) nr. 69/2001, van de andere de-minimisregels en van Verordening (EG) nr. 70/2001 en die niet voldoen aan de criteria van de mededeling van 1979 inzake regionale steunregelingen en van de richtsnoeren van 1998 inzake regionale steunmaatregelen.

Conclusies

(72) De Commissie concludeert dat Frankrijk onrechtmatig een steunmaatregel ten uitvoer heeft gelegd door een belastingvrijstelling te verlenen aan ondernemingen die de activiteiten overnemen van ondernemingen in moeilijkheden in strijd met artikel 88, lid 3, van het Verdrag. De Commissie is van oordeel dat de betrokken steunmaatregel niet kan worden gerechtvaardigd op grond van de richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden, noch op grond van de regels inzake regionale steunmaatregelen en dat de steunmaatregel daarom onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

(73) De Commissie verlangt van Frankrijk dat het alle nodige maatregelen treft om de steun terug te vorderen van de begunstigden van de maatregel, uitgezonderd gevallen waarin Verordening (EG) nr. 69/2001 of andere de-minimisregels van toepassing zijn en individuele gevallen waarin de toegekende steunbedragen geheel en ten dele verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kunnen worden verklaard overeenkomstig de mededeling van 1979 inzake regionale steunregelingen, de richtsnoeren van 1998 inzake regionale steunmaatregelen of Verordening (EG) nr. 70/2001.

(74) De Commissie verzoekt Frankrijk haar het bijgevoegde formulier inzake de stand van zaken met betrekking tot de terugvorderingsprocedure ingevuld terug te sturen en een lijst op te stellen van de begunstigden van wie steun moet worden teruggevorderd,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De steunmaatregel van de staten van artikel 44 septies van het algemeen belastingwetboek, in de vorm van een regeling van belastingvrijstellingen ten gunste van ondernemingen die de activa van ondernemingen in moeilijkheden overnemen, ten uitvoer gelegd door Frankrijk in strijd met artikel 88, lid 3, van het Verdrag, is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, onverminderd de artikelen 2 en 3.

Artikel 2

De vrijstellingen die zijn verleend op grond van de in artikel 1 bedoelde maatregel vormen geen staatssteun indien zij voldoen aan de voorwaarden van Verordening (EG) nr. 69/2001 of aan de de-minimisregels die golden op het moment dat zij werden verleend.

Artikel 3

De staatssteun die werd verleend op grond van de in artikel 1 bedoelde maatregel en die voldoet aan de voorwaarden van de mededeling van 1979 inzake regionale steunregelingen of aan de richtsnoeren van 1998 inzake regionale steunmaatregelen of van Verordening (EG) nr. 70/2001, zijn verenigbaar met de gemeenschappelijke markt voorzover de intensiteit ervan toelaatbaar is.

Artikel 4

Frankrijk schaft de in artikel 1 bedoelde steunmaatregel af.

Artikel 5

Frankrijk neemt alle nodige maatregelen om van de begunstigden de steun terug te vorderen die werd verleend uit hoofde van de in artikel 1 bedoelde steunmaatregel, anders dan die bedoeld in de artikelen 2 en 3.

De terugvordering dient onverwijld te geschieden met inachtneming van de procedures van het nationale recht, voorzover de bedoelde procedures de onmiddellijke feitelijke tenuitvoerlegging van de onderhavige beschikking toestaan. Over het terug te vorderen bedrag is rente verschuldigd vanaf het tijdstip van de toekenning van de steun aan de begunstigden tot het tijdstip van de daadwerkelijke terugbetaling. De rente wordt berekend op basis van het referentiepercentage dat voor de berekening van het subsidie-equivalent voor regionale steunregelingen wordt gebruikt overeenkomstig de mededeling van de Commissie betreffende de toe te passen rentepercentages bij de terugvordering van onrechtmatig verkregen steun.

Artikel 6

Frankrijk deelt de Commissie binnen twee maanden vanaf de kennisgeving van deze beschikking mee welke maatregelen het heeft genomen om hieraan te voldoen.

Artikel 7

Frankrijk verstrekt deze informatie aan de hand van bijgaand formulier en stelt een volledige lijst op van de ondernemingen die gebruik hebben gemaakt van de vrijstellingen die werden verleend op grond van de in artikel 1 bedoelde steunmaatregel, met vermelding van het in elk geval toegekende bedrag.

Frankrijk stelt een lijst op van ondernemingen die steun hebben ontvangen op grond van de in artikel 1 bedoelde steunmaatregel welke niet voldoen aan de voorwaarden van Verordening (EG) nr. 69/2001, van de de-minimusregels die van toepassing waren op het moment van de toekenning van de steun, van Verordening (EG) nr. 70/2001, van de mededeling inzake regionale steunregelingen van 1979 en van de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen van 1998. Op deze lijst worden voorts de bedragen vermeld van de steun die elk van de begunstigde ondernemingen heeft ontvangen.

Artikel 8

Deze beschikking is gericht tot de Franse Republiek.

Gedaan te Brussel, 16 december 2003.

Voor de Commissie
Mario MONTI
Lid van de Commissie

BIJLAGE

Informatieblad betreffende de terugvordering van onrechtmatig uitgekeerde overheidssteun

1. Hoeveel ondernemingen hebben in totaal steun ontvangen?
2. Wat is het totale steunbedrag dat werd toegekend?
3. Wat is het totale terug te vorderen bedrag?
4. Hoe zullen uw autoriteiten het totaal terug te vorderen bedrag berekenen?
   — Hoofdsom
   — Rente [1].
5. Welke maatregelen zullen worden genomen om ervoor te zorgen dat de steun onverwijld en daadwerkelijk wordt terugbetaald, overeenkomstig artikel 14 van Verordening (EG) nr. 659/1999? Gelieve de rechtsgrond van deze maatregelen te vermelden.
6. Welke maatregelen zijn reeds genomen om ervoor te zorgen dat de steun onverwijld en daadwerkelijk wordt terugbetaald, overeenkomstig artikel 14 van Verordening (EG) nr. 659/1999? Gelieve de rechtsgrondslag van deze maatregelen te vermelden.
7. Binnen welke termijn moet de totale steun zijn terugbetaald?
8. Andere opmerkingen.

---

[1] Overeenkomstig de mededeling van de Commissie betreffende de toe te passen rentepercentages bij de terugvordering van onrechtmatig verleende steun (PB C 110 van 8.5.2003, blz. 21) wordt het referentiepercentage op samengestelde basis toegepast. Voor de berekening van samengestelde interest op jaarbasis wordt de volgende formule gehanteerd: Interest = (kapitaal (1 + rentepercentage) aantal jaar) – kapitaal.